

**Stadiul implementării în România a cerințelor
Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane
(situația la 31 decembrie 2020)**

Directiva Consiliului 91/271/EEC din 21 mai 1991 privind epurarea apelor uzate urbane, modificată și completată de Directiva Comisiei 98/15/EC în 27 februarie 1998, este baza legală a legislației comunitare în domeniul apelor uzate. Este o directivă complexă și dificil de implementat, având în vedere eforturile tehnice și investiționale necesare pentru conformarea cu cerințele europene.

În vederea implementării și conformării cu prevederile Directivei Consiliului 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane, România a obținut perioade de tranziție până la **31 decembrie 2015 pentru toate aglomerările umane mai mari de 10.000 locuitori echivalenți (l.e.) care trebuiau să se conformeze prevederilor din punct de vedere al colectării și epurării avansate a apelor uzate, și până la 31 decembrie 2018 pentru toate aglomerările umane cu o populație cuprinsă între 2.000 și 10.000 l.e. care trebuiau să se conformeze din punct de vedere al colectării și epurării secundare a apelor uzate. Termenul final pentru implementarea Directivei a fost stabilit la 31 decembrie 2018, cu termene intermediare pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane.**

De asemenea, prin Tratatul de aderare **au fost asumate și nivele naționale de colectare și epurare la termenele de tranziție a apelor uzate în toate aglomerările mai mari de 2000 l.e.**, respectiv:

- 69% în anul 2013, 80% în anul 2015 și 100% în anul 2018 pentru colectarea apelor uzate;
- 61% în anul 2013, 77% în anul 2015 și 100% în anul 2018 pentru epurarea apelor.

Administrația Națională „Apele Române” este implicată în implementarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, având stabilite atribuții prin Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare, și HG nr. 201/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului. Aceste atribuții constau în principal în monitorizarea și autorizarea evacuărilor de la stațiile de epurare a apelor uzate urbane și raportarea la Comisia Europeană a datelor și informațiilor necesare pentru evaluarea conformării aglomerărilor cu prevederile directivei. Administrațiile publice locale, împreună cu operatorii de servicii de apă uzată, au atribuții în implementarea efectivă a măsurilor necesare pentru conformarea aglomerărilor, respectiv construirea / dezvoltarea infrastructurii de apă uzată și asigurarea finanțării de la bugetul de stat a măsurilor. De asemenea, datele privind caracteristicile tehnice ale infrastructurii pentru apă uzată și funcționarea acestora sunt furnizate exclusiv de către autoritățile publice locale și operatorii de servicii de apă uzată.

Administrația Națională “Apele Române” (A.N.A.R.) elaborează anual raportul „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane” care detaliază la nivel de județ, pentru fiecare aglomerare, populația echivalentă (l.e.) conectată la sisteme de colectare (rețelele de canalizare și sisteme individuale adecvate de colectare) și respectiv la sistemele de epurare (stațiile de epurare și sistemele individuale adecvate de epurare), precum și stadiul privind promovarea, execuția și realizarea rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare. Informațiile și datele care stau la baza elaborării raportului sunt furnizate în principal de către operatorii de servicii publice de apă și autoritățile județene și locale (Consilii Județene, primării), pe baza răspunsurilor la un chestionar tip elaborat de către ANAR. De asemenea, sunt luate în analiză și informații disponibile la nivelul A.N.A.R. în procesele de avizare / autorizare a lucrărilor de infrastructură în domeniul apelor uzate urbane.

Conform situației realizate de Administrația Națională “Apele Române” în raportul pentru anul 2020 a rezultat că **nivelul de colectare a încărcării organice biodegradabile (exprimat în %) din aglomerările umane cu mai mult de 2000 l.e. a fost 66,2%**, iar gradul de racordare la stațiile de epurare de **63,6%**. Mai multe informații privind evoluția stadiului realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane în anii precedenți se pot obține la link-ul: <https://rowater.ro/despre-noi/descrierea-activitatii/managementul-european-integrat-resurse-de-apa/planurile-de-management-ale-bazinelor-hidrografice/stadiul-de-implementare-a-directivelor-europene/>.

Anul 2020 (decembrie)

Nr. crt.	Dimensiune aglomerare (l.e.)	Număr aglomerări	nr. l.e	nr. l.e. racordați la rețele de canalizare	nr. l.e. racordați la stații epurare	% canalizare	% epurare
1	>10.000	200	13.677.471	11.850.160	11.480.657	86,65	83,94
2	2.000 – 10.000	1628	6.101.163	1.233.352 ^{*)}	1.094.545	20,22	17,94
Total >2.000 l.e.		1896	19.778.634	13.083.512	12.575.201	66,15	63,58

*) scăderea numărului de aglomerări sub 2000 l.e. a atras scăderea numărului de l.e. conectați la rețele de canalizare în aglomerările cu 2.000 – 10.000 l.e.

În luna decembrie 2020 existau fizic 2057 rețele de canalizare, din care 1260 erau funcționale, restul de 797 fiind în diferite stadii de execuție sau pentru care nu s-a realizat încă racordarea populației la infrastructura de apă uzată. Cele mai ridicate grade de racordare la rețele de canalizare (peste 80%) au fost identificate în județele: Caraș Severin, Cluj, Constanța, Dolj, Hunedoara, Iași și Timiș și în aglomerarea București, iar la polul opus (între 30% - 50%) se aflau județele Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Neamț, Olt, Teleorman, Vâlcea și Vrancea. Referitor la gradele de racordare la stațiile de epurare, situația este următoarea: în județele Cluj, Dolj, Constanța, Hunedoara, Sibiu și Timiș s-au înregistrat valori de peste 80%, iar valori între 30%-50% s-au înregistrat în județele Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Neamț, Olt, Teleorman, Vâlcea și Vrancea.

Situația la nivel de județe a colectării încărcării biodegradabile din apele uzate de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 l.e., în decembrie 2019

Situația la nivel de județe a epurării încărcării biodegradabile din apele uzate de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 l.e., în decembrie 2019

În scopul respectării termenelor de conformare rezultate din procesul de negociere cu Uniunea Europeană, autoritatea competentă pentru managementul apelor (Administrația Națională „Apele Române”) a continuat activitățile de revizuire și adaptare a autorizațiilor și avizelor de gospodărire a apelor pentru aglomerările umane. Reprezentanții Administrației Naționale „Apele Române” controlează periodic stadiul implementării și realizării măsurilor. Până în prezent, din cele **1260 sisteme de canalizare funcționale existente în decembrie 2020: cca. 91%** au fost autorizate; **8%** erau în curs de autorizare/reautorizare și **1%** nu erau încă autorizate, fiind în proces de pregătire a documentației pentru autorizare / reautorizare. În ceea ce privește stațiile de epurare, din **totalul de 1197 stații de epurare existente în decembrie 2020: cca. 84%** au fost autorizate, **8%** erau în curs de autorizare/reautorizare, iar **8%** erau în proces de pregătire a documentației pentru autorizare / reautorizare.

În aglomerările umane mai mari de 2000 l.e., gradul de racordare la sistemul de colectare a apelor uzate a înregistrat o creștere de cca. 18% la sfârșitul anului 2020 față de anul 2007. În ceea ce privește gradul de conectare la stațiile de epurare urbane, acesta a crescut cu cca. 25% în perioada 2007- 2020. Deși în această perioadă s-a realizat un real progres, România este încă departe de ținta conformării cu cerințele Directivei 91/271/CEE.

La nivel european, în vederea evaluării conformării aglomerărilor cu cerințele Directivei, se aplică simultan criteriile potrivit cărora o aglomerare urbană este:

- conformă cu cerințele art. 3, dacă este colectată cel puțin 98% din încărcarea aglomerării, iar diferența de 2% este mai mică de 2.000 l.e.;
- conformă cu cerințele art. 4 și 5, dacă cel puțin 99 % din încărcarea generată colectată face obiectul unei epurări secundare (mecano-biologice) și/sau terțiare (îndepărtarea avansată a nutrienților azot total și fosfor total), iar restul încărcării generate colectate este mai mic de 2.000 l.e.;
- calitatea apelor uzate epurate să corespundă cerințelor din Anexa I a Directivei.

De asemenea, se consideră că o aglomerare urbană care este raportată ca fiind neconformă cu articolul 3 nu poate fi considerată conformă nici cu articolele 4 și 5 din directivă. În ceea ce privește conformarea aglomerărilor cu cerințele Directivei, situația se prezenta astfel: 51 îndeplinesc condițiile de conformitate cu cerințele art. 3, 49 îndeplinesc condițiile de conformitate cu cerințele art. 4, respectiv 31 aglomerări cu mai mult de 10.000 l.e. sunt conforme cu cerințele art. 5.

Pe baza raportului Administrației Naționale „Apele Române” s-a realizat și o analiză a situației dotării cu infrastructură de apă uzată în aglomerările cu mai mult de 10.000 l.e., având în vedere faptul că acestea ar fi trebuit să se conformeze prevederilor Directivei Consiliului nr. 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane la termene de conformare apropiate, respectiv anul 2013 pentru sistemele de colectare și anul 2015 pentru sistemele de epurare.

Nivelele de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile în cele 200 aglomerări mai mari de 10.000 l.e. sunt următoarele:

- nivelul de colectare a încărcării organice biodegradabile (exprimat în %) din aglomerările umane de **cca. 90%** (progres de cca. 3% față de anul 2019);
- nivelul de epurare a încărcării organice biodegradabile (exprimat în %) din aglomerările umane de **cca. 87%** (progres de cca. 4% față de anul 2019).

În urma evaluării a rezultat că cca. 76% din încărcarea organică biodegradabilă a aglomerărilor mai mari de 10.000 l.e. este epurată terțiar, restul de stații cu capacitatea peste 10.000 l.e. fie nu au treaptă funcțională de epurare avansată pentru îndepărtarea nutrienților azot și fosfor, fie stațiile de epurare sunt terțiare însă nepuse în funcțiune. Din totalul de 200 aglomerări mai mari de 10.000 l.e. identificate, 199 dețin sisteme de colectare, iar 194 aglomerări umane sunt deservite de un număr de 198 stații de epurare. Din cele 198 stații de epurare, un număr de 142 stații de epurare dețineau trepte de epurare terțiare (epurare avansată pentru nutrienți), din care 129 realizau calitate corespunzătoare a efluentului evacuat în resursele de apă, conform NTPA 001/2005.

Pe măsură ce lucrările de reabilitare/modernizare și construire de sisteme de colectare și epurare sunt puse în funcțiune, asigurarea conformității aglomerărilor necesită timp suplimentar, fiind necesară nu numai realizarea infrastructurii necesare și atingerea parametrilor de calitate ai apelor uzate epurate, ci și asigurarea unui nivel de colectare/epurare foarte ridicat (minim 98%). În România, deși numărul sistemelor de colectare și epurare a crescut în ultimii ani, nivelul de conformare al aglomerărilor (conform cerințelor art. 3, 4 și 5 ale Directivei) este încă scăzut. Una dintre cauzele principale, pe lângă numărul redus de rețele de canalizare și stații de epurare din aglomerările sub 10.000 l.e., este nivelul mic de conectare a populației la infrastructura de apă uzată din aglomerările umane situate în special în mediul rural, existând chiar infrastructură fără populație conectată.

Se menționează că, deși în ultimii 15 ani s-au investit sume importante în realizarea sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare, aceste investiții nu au fost focalizate pe asigurarea conformității aglomerărilor umane, ci pe creșterea numărului de locuitori care beneficiază de servicii de canalizare/epurare.

În vederea creșterii nivelului de conformare al aglomerărilor umane cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, și în special în ceea ce privește aglomerările urbane neconforme de peste 10.000 l.e., au fost identificate principalele măsuri de conformare:

- măsuri tehnice de tipul construirea rețelelor de canalizare a apelor uzate în aglomerări fără sisteme de colectare, extinderea rețelelor de canalizare existente pentru asigurarea capacității necesare pentru colectarea tuturor apelor uzate și reabilitarea rețelelor de canalizare vechi și deteriorate (îndeplinirea cerințelor art. 3 și Anexa I, secțiunea A);

- măsuri tehnice de tipul reabilitarea / modernizarea stațiilor de epurare existente în vederea asigurării epurării avansate a apelor uzate (epurare terțiară) și construirea stațiilor de epurare terțiară, precum și asigurarea managementul nămolului generat în stațiile de epurare (îndeplinirea cerințelor art. 4 și art. 5);
- măsuri specifice de operare-exploatare a stațiilor de epurare pentru realizarea unei calități conforme a apelor uzate epurate înainte de evacuare în resursele de apă; realizarea unei epurări eficiente și atingerea performanțelor corespunzătoare de îndepărtare a poluanților (materii în suspensie, materii organice și nutrienți) în stația de epurare necesită o operare eficientă a stației de epurare de către operatorii de apă și funcționarea la parametrii a obiectelor tehnologice (art. 10, 15 și Anexa I, secțiunile B și D);
- întărirea capacității instituționale și de guvernanta pentru accelerarea măsurilor de conformare cu cerințele Directivei, prin stabilirea unei viziuni la nivel național privind sustenabilitatea pe termen mediu și lung a sistemelor de apă uzată, inclusiv după ce finanțarea din fonduri europene se va termina, și prin implicarea responsabilă și adecvată a autorităților referitoare la implementarea obligațiilor asumate de România;
- prioritizarea la nivel județean și național a lucrărilor necesare pentru conformarea aglomerărilor, în special pentru aglomerările mai mari de 10.000 l.e. ale căror termene de conformare au fost anii 2013 și 2015, în vederea respectării angajamentelor asumate prin Tratatul de Aderare și gestionarea eficientă a resurselor financiare disponibile, în baza reactualizării Planului de conformare pentru implementarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane;
- măsuri legislative care, în complementaritate cu măsurile tehnice de asigurare a infrastructurii de colectare și epurare necesare pentru conformare, să sprijine creșterea nivelelor de conectare la rețelele de canalizare și la stațiile de epurare, prin facilitarea implementării de măsuri economico-sociale și fiscale de sprijinire atât a populației sărace în accesul la serviciul de apă și canal, cât și a operatorilor de servicii de apă uzată (OUG 144/2021 pentru modificarea și completarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, OUG nr. 172/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane);
- alte tipuri de măsuri: conștientizarea continuă a autorităților administrației publice locale, precum și a operatorilor serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, cu privire la luarea măsurilor necesare pentru implementarea riguroasă a prevederilor Directivei 91/271/CEE.

Pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin Tratatul de aderare și realizarea conformării aglomerărilor mai mari de 2.000 l.e. și având în vedere faptul că Planul de implementare al Directivei, elaborat în anul 2004, nu mai reflectă situația actuală, autoritățile române implementează în perioada 2019-2021 un proiect național pentru actualizarea și accelerarea conformării, prin care să se prevadă modul în care se va realiza conformarea aglomerărilor cu mai mult de 2.000 l.e., în special în ceea ce privește măsurile de conformare, finanțarea lor și perioada în care acestea se vor conforma. Astfel, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, ca lider de proiect, și Administrația Națională „Apele Române” ca partener, derulează un proiect cu finanțare prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, referitor la „Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor”¹. Realizarea acestui proiect este necesară pentru a gestiona eficient această problemă prin realizarea unui Plan de accelerare a implementării și conformarea cu prevederile Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, precum și realizarea unei strategii pentru apa potabilă și apa uzată. De asemenea, rezultatele proiectului vor contribui la definirea clară a atribuțiilor și competențelor fiecărei instituții implicate și vor oferi instrumente pentru definirea unor mecanisme de consultare, evaluare și raportare la Comisia Europeană a stadiului implementării cerințelor europene.

Majoritatea aglomerărilor mai mari de 10.000 l.e. au fost incluse în aplicațiile de finanțare europeană din fondurile de coeziune, prin intermediul POS Mediu 2007-2013, iar lucrările sunt continuate prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, și ulterior PODD 2021-2027, PNRR 2021-2026 și programul Anghel Saligny, incluzând și aglomerările mai mici de 10.000 l.e..

Pentru realizarea conformării cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane și îndeplinirea obligațiilor asumate prin Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană sunt necesare acțiuni de continuare a implementării măsurilor pentru realizarea/modernizarea și funcționarea corespunzătoare a infrastructurii de apă uzată.

¹ <https://rowater.ro/despre-noi/dezvoltare-si-investitii-achizitii/proiecte-implementate-in-curs-de-implementare/proiecte-in-curs-de-implementare/proiectul-sipoca-588/>